

Online kurz pre odborníkov v oblasti práva a odborných pracovníkov v zdravotníctve o kľúčových zásadách ľudských práv v biomedicíne

Kontext a cieľ

Vývoj v oblasti biológie a medicíny, vrátane vývoja nových technológií, priniesol závažný pokrok v oblasti zdravotníctva. S týmto vývojom sa však spájajú aj etické otázky, ktoré sa dotýkajú jednotlivca a ochrany jeho práv a dôstojnosti.

Tieto etické a v mnohých prípadoch aj právne otázky sa vynárajú v rôznych súvislostiach, ako je napr. súhlas s lekárskeým zákrokom, právo poznať informácie o vlastnom zdravotnom stave, otázky súvisiace s lekárskeým asistovanou reprodukciou, využívanie darcovstva orgánov a tkanív, transplantácie a iné.

System ochrany ľudských práv Rady Európy reagoval na tento vývoj viacerými spôsobmi:

- V roku 1997 bol prijatý Dohovor o ľudských právach a biomedicíne (dohovor z Oviada). Ustanovenia dohovoru sú podrobnejšie rozpracované a doplnené v dodatkových protokoloch na špecifické témy.
- Európsky súd pre ľudské práva rieši čoraz viac prípadov súvisiacich s niektorými z týchto otázok, pričom odkazuje na dohovor z Oviada.
- Existuje aj významný súbor priamo nezaväzujúcich právnych dokumentov, ktoré prijal Výbor pre bioetiku a ďalšie výbory/orgány Rady Európy, a ktoré slúžia ako referenčné materiály na medzinárodnej úrovni.

Cieľom kurzu je zamerať pozornosť na uvedené otázky a priblížiť relevantné dokumenty a materiály odborníkom v oblasti práva a odborným pracovníkom v zdravotníctve formou, ktorá prihliada na veľký časový tlak ktorému čelia títo odborníci vo svojej každodennej práci. Kurz by mal predovšetkým pomôcť odborníkom v oblasti práva a odborným pracovníkom v zdravotníctve lepšie pochopiť kľúčové zásady ľudských práv, ktoré sú relevantné pre ich prácu v biomedicínskej oblasti.

Jednotlivé témy sú predstavené praktickým spôsobom s použitím videí, interaktívnych panelov, prezentácií konkrétnych prípadov, testov vedomostí a cvičení praktického uvažovania.

Súčasťou kurzu je slovník definícií základných koncepcií a pojmov, ktoré sú potrebné na absolvovanie kurzu. Slovník je dostupný počas celého trvania kurzu.

Kurz bol pripravený v roku 2018.

Určenie

Kurz je určený zároveň pre dve skupiny odborníkov:

- odborných pracovníkov v zdravotníctve ,
- odborníkov v oblasti práva.

Môže sa použiť ako vhodný edukačný materiál aj pre iné kategórie používateľov, akými sú napríklad študenti medicíny alebo práva, pracovníci národných inštitúcií pre ľudské práva, ako aj pre iné skupiny alebo jednotlivcov so špecifickým záujmom o oblasť ľudských práv v biomedicíne.

Prehľad kurzu (8 modulov)

1. **Úvod** (vymedzenie pojmov, medzinárodný právny rámec, princípy)
2. **Slobodný a informovaný súhlas** (definícia, odmietnutie alebo odvolanie, prvky a obmedzenia slobodného a informovaného súhlasu)
3. **Lekárske tajomstvo a ochrana údajov o zdravotnom stave** (definícia údajov týkajúcich sa zdravotného stavu, právny rámec, súhlas pacienta, obmedzenia práva na ochranu údajov týkajúcich sa zdravotného stavu, spracúvanie údajov odbornými pracovníkmi v zdravotníctve, právo pacientov na prístup k informáciám o ich zdravotnom stave)
4. **Ochrana embrya a reprodukcia** (hlavné pohľady na status embrya, techniky lekárskej asistovanej reprodukcie, zákaz reprodukčného klonovania, prenatálna diagnostika)
5. **Koniec života** (úvod, právny rámec, rozhodovanie v situáciách na konci života, odvolanie súhlasu s liečbou, umelá hydratácia a výživa, vopred vyjadrené prania, paliatívna starostlivosť)
6. **Genetické testovanie** (úvod, rôzne typy genetických testov, obmedzenia, princípy a pravidlá, genetické testy a osobné údaje, ochrana osôb, ktoré nie sú schopné poskytnúť súhlas, genetické testy orientované priamo na spotrebiteľa, genetické údaje na účely poistenia)
7. **Biomedicínsky výskum** (definícia, právne princípy, etické princípy, právny rámec, informácie a súhlas, bezpečnosť: zdravotná starostlivosť a najnovší poznatky, informovanie a dôvernosť)
8. **Transplantácia ľudských orgánov a tkanív** (definície, etické a právne otázky, právny rámec, všeobecné princípy, odber od živého darcu, odber od mŕtveho darcu)

Príprava a realizácia kurzu

Spoluautormi kurzu sú Európsky program vzdelávania v oblasti ľudských práv pre osoby vykonávajúce právnické povolania (HELP) a Oddelenie bioetiky Rady Európy. Informáciu o jeho dostupnosti vo vašom jazyku nájdete na našej e-learningovej platforme.

Prístup k online kurzu

Vzorový kurz v anglickom jazyku je voľne dostupný na e-learningovej platforme HELP na adrese <http://help.elearning.ext.coe.int/>. Na získanie prístupu, pokiaľ ste tak ešte neurobili, je potrebné otvoriť si účet na stránke HELP (trvanie - 2 minúty).